

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLYI TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

ETNOLOGIYA
FANINING ISHCHI O‘QUV DASTURI (SILLABUSI)
Kunduzgi 4-kurs

Bilim sohasi: 100 000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi: 110 000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi: 60112100 – Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi

№	Mashg‘ulot turi	Ajratilgan soat	Semestr 8	
			Ajratilgan soat	Ajratilgan kredit
1	Ma’ruza	26	26	
2	Seminar	52	52	
3	Kurs ishi	-	-	
4	Mustaqil ta’lim	78	78	6
5	Jami auditoriya soati	78	78	
6	Umumiy soat	156	156	

CHIRCHIQ- 2024

Fanning ishchi o'quv dasturi (Sillabusi) Chirchiq davlat pedagogika universiteti kengashining 2024-yil "22 06" dagi 19-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

O.T.Berkinov CHDPU "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrasida o'qituvchisi

A.A.Yo'ldoshev CHDPU "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrasida o'qituvchisi

Taqrizchilar:

Q.Rajabov O'zbekiston Fanlar Akademiyasi Tarix instituti professori

N.A.Nazarov CHDPU "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrasida professori, f.f.d.

O'quv dasturi (sillabus) Chirchiq davlat pedagogika universiteti Gumanitar fanlar fakulteti kengashining 2024-yil "26" 06" dagi 12-sonli majlisida muhokamadan o'tkazilgan.

Fakultet dekani:

R.A.Ikramov

O'quv dasturi (sillabus) Chirchiq davlat pedagogika universiteti Gumanitar fanlar fakulteti "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrasining 2024-yil "22" 06" dagi 24 - sonli majlisida ko'rib chiqilgan va tasdiqlashga tavsiya qilindi.

Kafedra mudiri:

G.G'.G'afarova

Fan/modul kodi Hist 4246	O'quv yili 2024-2025	Semestr 8	ECTS – Kreditlar 6	
Fan/modul turi tanlov	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 6	
1	Fanning nomi	Audiotoriya mashg'ulotlari	Mustaqil ta'lim	Jami yuklama
	Etnologiya	78 soat	78 soat	156 soat

1.O'quv fanini o'qitish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.

“Etnologiya” fanini o'zlashtirish jarayonida talabalar etnologiya fanining ahamiyati va ijtimoiy fanlar sohasida tutgan o'rni to'g'risida, paleoantropologiya fanining yutuqlari, inson evolyutsiyasi bosqichlari, paleoantropologiya va arxeologiyaga oid materiallardan foydalanish kabi ko'nikmalarga ega bo'ladi.

2. “Etnologiya” fanining maqsad va vazifalari.

Fanni o'qitishdan maqsad – ijtimoiy-gumanitar yo'nalishida ta'lim olayotgan talabalarga etnologiyaning asosiy tadqiqot mavzusi va muammolari hamda zamonaviy tadqiqot uslublari borasida dastlabki bilimlarni berish va ularning kelgusidagi mustaqil ilmiy faoliyatlarida zarur bo'ladigan darajadagi etnologik ma'lumotlar bilan tanishtirishdir.

Fanni o'qitishning vazifasi – etnologiya fanining nazariy-metodologik muammolari bilan tanishtirish. Oxirgi ma'lumotlarga ko'ra, ona sayyoramizda hozirgi kunda 7 milliardga yaqin odamlar 200 dan ortiq mamlakatlarda yashaydi. O'z navbatida mazkur mamlakatlarda yashovchi aholi juda ko'plab xalqlar, qabila va boshqa etnik jamoalar (turli metodik hisob-kitoblarga ko'ra taxminan 2,5 mingdan 7,5 minggacha) bo'linadi. Shu bois ushbu fan dunyo xalqlari etnogenezi va etnik tarixi, ularning etnomadaniy taraqqiyoti va zamonaviy ko'rinishlari borasida ma'lumotlar berishdan iborat.

3. Ma'ruza mashg'ulotlari

№	Mashg'ulot mavzulari	Dars soatlari hajmi
VIII- semestr		
1	Etnologiya fanining predmeti, maqsadi, vazifalari va ijtimoiy ahamiyati	2
2	Etnologiyaning fan sifatida shakllanishi va boshqa fanlar bilan aloqalari	2
3	O'zbekistonda etnologiya fani: yutuqlar, muammolar va	2

	rivojlanish istiqbollari	
4	Evolutsionizm va diffuzionizm	2
5	Sotsiologiya maktabi va funksionalizm	2
6	Etnopsixologiya maktabining shakllanishi	2
7	Etnos va etniklik	2
8	Primordializm va konstruktivizm. Etnogenez va etnik tarix	2
9	O'zbek xalqining shakllanish jarayoni	2
10	Dunyoning etnik manzarasi	2
11	Etnodemografik jarayonlar	2
12	Etnos va madaniyat	2
13	O'zbek milliy madaniyati	2
Jami:		26

Ma'ruza mashg'ulotlari innovatsion pedagogik texnologiyalarga asoslanib interfaol metodlar, "Keys-stadi", "Blits so'rov", "Nima uchun" kabilar usullardan foydalanib multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlariga o'qitiladi.

4. Seminar mashg'ulotlari mavzusi

№	Mashg'ulot mavzulari	Dars soatlari hajmi
VIII semester		
1	Etnologiya fanining predmeti, maqsadi, vazifalari va ijtimoiy ahamiyati	4
2	Etnologiyaning fan sifatida shakllanishi va boshqa fanlar bilan aloqalari	4
3	O'zbekistonda etnologiya fani: yutuqlar, muammolar va rivojlanish istiqbollari	4
4	Evolutsionizm va diffuzionizm	4
5	Sotsiologiya maktabi va funksionalizm	4
6	Etnopsixologiya maktabining shakllanishi	4
7	Etnos va etniklik	4
8	Primordializm va konstruktivizm. Etnogenez va etnik tarix	4
9	O'zbek xalqining shakllanish jarayoni	4
10	Dunyoning etnik manzarasi	4

11	Etnodemografik jarayonlar	4
12	Etnos va madaniyat	4
13	O'zbek milliy madaniyati	4
Jami:		52

Talabalar fanni puxta o'zlashtirishi uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tatbiq qilish muhim ahamiyatga ega. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va metodik qo'llanmalar, tarqatma materiallar, elektron materiallardan foydalaniladi. Ma'ruza, amaliy mashg'ulot mavzulariga mos ravishda ilg'or pedagogik texnologiyalar tanlanadi. Fanni o'qitishda "Tarmoqlar", "Aqliy hujum", "Bumerang", "Yelpig'ich", "Tarozi", «Klaster», «Venn halqachalari», "Olti qalpoq" kabi pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi. Bunda har bir mavzuning o'ziga xosligi hisobga olinadi. Shuningdek, audio-, video-, kompyuter texnikasidan foydalaniladi.

5. Mustaqil ta'lim

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Dars soatlari hajmi
1.	Etnologiyaning shakllanishiva predmeti	6
2.	Etnologiyafaniningqisqachatarixi va etnos nazariyasi	6
3.	Etnologiyaning asosiy maktablari vayonalishlari	6
4.	Jahon xalqlari klassifikatsiyasi	6
5.	Etnogenez va antropogenez muammolari	6
6.	Etnologiya faniga xos maxsus atamalar, tadqiqot uslubi va muammolar	6
7.	Avstraliya va Okeaniya xalqlari etnogenizi	6
8.	Osiyo xalqlari va elatlari etnogenizi	6
9.	Markaziy osiyo xalqlari etnogenizi	6
10.	Janubiy Osiyo xalqlari etnogenizi	6
11.	Sharqiy Osiyo xalqlari etnogenizi	6
12.	Afrikaning etnik ta'rifi	6
13.	Yevropa qit'asi xalqlari etnogenizi	6
Jami:		78

6. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettirish, o'rganilayotgan mavzular haqida mustaqil

mushohada yuritish va joriy, mustaqil, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni lozim darajada bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

7. Fan bo'yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish mezonlari

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan, O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligidan 2018-yil 26-sentyabrdagi 3069-son bilan ro'yxatdan o'tkazilgan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi" nizomga muvofiq ishlab chiqildi.

1	2
Baholash usullari	Yozma ishlar, og'zaki so'rov, ko'rgazmalar
Baholash mezonlari	<p>5- "a'lo"</p> <ul style="list-style-type: none"> - xulosa va qaror qabul qilish; -ijodiy fikrlay olish; - mushohada yurita olish; -olgan bilimlarini amalda qo'llay olish; -mohiyatini tushunish; -bilish, aytib berish; -tasavvurga ega bo'lish
	<p>4- "yaxshi"</p> <ul style="list-style-type: none"> - mushohada yurita olish; -olgan bilimlarini amalda qo'llay olish; -mohiyatini tushunish; -bilish, aytib berish; -tasavvurga ega bo'lish.
	<p>3- "qoniqarli"</p> <ul style="list-style-type: none"> -mohiyatini tushunish; -bilish, aytib berish; -tasavvurga ega bo'lish.
	<p>2- "qoniqarsiz"</p> <ul style="list-style-type: none"> -aniq tasavvurga ega emaslik, bilmaslik.

Asosiy adabiyotlar:

1. Этнология [Олий ўқув юртлари талабалари учун ўқув қўлланма] / А.А. Аширов, Ш. Атаджанов; Масъул муҳаррир А. Аскарлов; ЎзР олий ва ўрта

махсус таълим вазирлиги, Тошкент давлат педагогика университети. - Т.: «ИҚТИСОДМОЛИЯ», 2008. - 176 б.

2. Исо Жабборов. [дарслик] «Жаҳон этнологияси асослари». «Янги аср авлоди», 2005-уй

3. О.У.Мо‘minov. Inson evolutsiyasi va old tarix / o‘quv qo‘llanma / - Toshkent: “Innovatsiya-ziyo”, 2020, 260 bet.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. Турсунов С.Н. ва бошқалар. «Этнологиядан ўқув-методик қўлланма». Т.1999.

2. Ўрта Осиё халқларининг этник тарихи ва минтақада юз берган демографик жараёнларнинг манбаларда акс этиши (XVI – XIX аср биринчи ярми) Масъул муҳаррир: Д.А.Алимова, А.А. Аширов - Тошкент, 2011. 128 б

3. Вишняцкий Л.Б. Введение в преисторию. Проблемы антропогенеза и становления культуры: - Кишинев: “Высшая антропологическая школа”, 2005. Стр. 10-55.

4. Алексеев В.П. Першиц А.И. История первобытного общесво. -М. “Наука”, 2012. Стр. 3-10.

5. Roger Lewin and Robert A. Evolution the human story, Principles of Human Evolution. Great Britain, 2011, oley, 2nd ed., Blackwell, 2004. r 10-46

6. Roger Lewin. Human evolution: an illustrated introduction / 5th ed. Blackwell, 2005. R 14-102

Axborot manbalari:

1. www.cspu.uz
2. www.pedagog.uz
3. Asaxiy books.
4. Ziyo.com
5. www.manaviyat.gov.uz
6. <https://www.gazeta.uz>
7. <http://kh-davron.uz/kutubxona/uzb>
8. <http://regulation.gov.uz>
9. www.zamonaviy.com
10. diss.natlib.uz
11. lex.uz